

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1916 kl. 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner med förslag till ändrad lydelse av 24 § 1 mom. förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt om ändring i vissa delar av förordningen angående bevilning av fast egendom samt av inkomst.

(2:a avd.)

Närvarande: herrar K. G. Karlsson, Nilsson i Bonarp, frih. C. J. Beck-Friis, Ollas A. Ericsson, Oskar Eklund, Lyckholm, Antonsson, K. A. Nilson, frih. Fleming, frih. Palmstierna, Jeansson i Kalmar, Källman, Jonsson i Hökhult, Johan Östberg, Petron, Månsson, Berg i Staby, Jönsson i Revinge och Holmström.

I särskilda inom första kammaren väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 59 och 60, har friherre *Fleming* föreslagit ändrade bestämmelser i fråga om dödsbos frihet i vissa fall från skattskyldighet för den avlidnes inkomst, förmögenhet och fasta egendom.

I motionen nr 59 hemställes, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nådiga förordning om inkomst- och förmögenhetsskatt av den 28 oktober 1910, att § 24 mom. 1 erhåller följande ändrade lydelse: *Motionen I: 59.*

§ 24.

1 mom. För avliden, här i riket mantalsskriven svensk medborgares inkomst och förmögenhet må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstiger 10,000 kronor, samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 7 saml. 5 häft. (Nr 5.)

varit beroende av honom för sin försörjning. Även i fall, då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstiger 10,000 kronor, må undantagsvis, där för stärbhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter föreligga, eller där en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet kunna medgiva lindring i eller befrielse från inkomst- och förmögenhetsskatt för här ovan omförmäld skattskyldigs inkomst och förmögenhet.

2 mom. — — — — — »

Motionen I: 60. I motionen nr 60 föreslår motionären, i konsekvens med yrkandet i den förra, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående bevillning av fast egendom samt av inkomst av den 28 oktober 1910, att § 5 sista stycket och § 12 mom. 1 sjätte stycket erhåller följande förändrade lydelse:

5 § (sista stycket).

I fall, då, av anledning att ägare eller innehavare av fastighet avlidit, stärbhus jämlikt 3 § bör erlægga bevillning för fastigheten, må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från bevillning, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstiger 10,000 kronor samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Sådan förmån må dock tillgodokomma allenast stärbhus efter här i riket mantalsskriven svensk medborgare.

12 §.

1 mom. — — — — —

(sjätte stycket)

För inkomst, som avliden här i riket mantalsskriven svensk medborgare i livstiden åtnjutit, må taxeringsmyndighet kunna medgiva befrielse från bevillning, därest behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, icke överstigit 10,000 kronor samt den avlidne efterlämnat änka, oförsörjda barn eller andra stärbhusdelägare, som varit beroende av honom för sin försörjning. Även i fall, då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstigit 10,000 kronor må undantagsvis, där för stärbhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter

föreligga eller där en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet kunna medgiva lindring i eller befrielse från bevillning för här ovan omnämnd inkomst.

Beträffande motiveringen för dessa förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Såsom motionären erinrat medgavs genom 1907 års skattelagstiftning dödsbo möjlighet att under vissa förhållanden vinna befrielse från erläggande av skatt för den avlidnes inkomst eller av honom innehavd fast egendom. Denna förmån, som gjordes beroende av taxeringsmyndighets diskretionära prövning, motiverades av den 1907 genomförda omläggningen av taxeringsförfarandet, som enligt tidigare författningar haft till föremål det löpande årets inkomst, men numera skulle avse inkomsten under det nästförflutna året. Av det nya systemet blev nämligen en följd att, särskilt i fråga om kommunalskatten, uppbörderna kunde inträffa ända till två år efter det den beskattade inkomsten upphört. Detta befanns i synnerhet för vissa dödsbon med ringa tillgångar skola bliva alltför betungande. Även om tillgångarna i boet överstege skulderna, kunde förhållandena ofta vara sådana, att erläggandet av utskylderna skulle synnerligen hårt drabba dödsbodelägarna, exempelvis om dessa vore änka, oförsörjda barn eller andra personer, som för sin försörjning berott av den avlidne. Stadganden i angivna riktning blevo därför upptagna i såväl bevillningsförordningen som inkomstskatteförordningen. Genom 1910 års skattelagstiftning undergingo desamma den förändring, att den gräns för ifrågakvarande skattefrihet, som i början satts vid en behållning i boet av 5,000 kronor, flyttades till 10,000 kronor, varjämte de givetvis kommo att omfatta även den nyinförda skattskyldigheten för förmögenhet. Bestämmelserna återfinnas nu i 24 § förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt samt 5 och 12 §§ bevillningsförordningen.

Utskottet.

Motionären anser de gällande bestämmelserna icke tillräckliga för sitt ändamål och har i åtanke särskilt sådana fall, där en familjeförsörjare, som haft stor årsinkomst, efterlämnat såsom huvudsaklig tillgång ett jämförelsevis värdefullt lösörebo, betingat tilläventyrs av hans ställning och verksamhet. Om i dylikt fall behållningen råkar överstiga 10,000 kronor, kunna dödsbodelägarna bliva nödsakade att till gäldande av de betydande

skattebeloppen realisera större eller mindre del av bohaget i hemmet. Till förekommande av denna påföljd vill motionären från förevarande uppskattning av behållningen undantaga »lösöre för personligt bruk». Emellertid förutsätter motionären jämväl sådana fall, då ej ens detta bleve tillfyllest, och föreslår att även i fall, då behållningen i boet, lösöre för personligt bruk ej medräknat, överstiger 10,000 kronor, men för stärbhusdelägarna särdeles ömmande omständigheter föreligga, eller en avsevärd del av boets behållning skulle komma att åtgå till gäldande av skatt för den avlidnes inkomst, taxeringsmyndighet må berättigas medgiva lindring i eller befrielse från skatt. Det är således en mycket vittgående befogenhet motionären här velat lägga i dessa myndigheters hand.

Utskottet vill icke bestrida, att fall av hithörande art förekomma, där de nuvarande bestämmelserna kunna finnas otillfredsställande. Motionärens syfte får därför betecknas såsom i och för sig behjärtansvärt. Redan den utformning han givit sina förslag är emellertid ägnad att väcka vissa betänkligheter. Vad beträffar det föreslagna undantaget för »lösöre för personligt bruk», anmärkes, att detta uttryck icke är fullt tydligt och kan leda till missförstånd. Rörande vidare den föreslagna rätten för taxeringsmyndigheterna att efter gottfinnande i ömmande undantagsfall befria dödsbo från förevarande skatteplikt må ifrågasättas, om en sådan anordning skulle låta sig förenas med kravet på jämn och rättvis beskattning. Tillämpningen måste enligt sakens natur bliva ganska olika på skilda orter och allt efter den växlande sammansättningen av vederbörande nämnd, varjämte full garanti mot visst godtycke i enskilda fall knappast skulle förefinnas.

Utskottet vill i övrigt ifrågasätta, om det över huvud taget kan anses lämpligt att för närvarande företaga några förändringar i hithörande hänseende. Frånsett den mera formella synpunkten, att de gällande stadgandena ej äro äldre än från 1910, då här omhandlade förmån så väsentligt utvidgades, vill utskottet fästa uppmärksamheten därpå, att det föreliggande spørsmålet har sin största betydelse i fråga om kommunalskatten. Då, enligt vad utskottet inhämtat, de arbetande kommunalskattekommitterade förväntas komma att avlämna förslag redan inom förra hälften av innevarande år, synes således grundad anledning vara att icke nu föregripa resultatet av deras arbete. Ej heller torde till stöd för omedelbara åtgärder enligt motionärens förslag eller eljest i motionernas syfte kunna åberopas, att därigenom någon av den nuvarande dyrtiden betingad lättnad i skattetrycket för de mindre bärkraftiga skulle vara att i nämnvärd mån vinna.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motioner:

1) I: 59, av friherre Fleming; samt

2) I: 60, av densamme,

icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 14 februari 1916.

På bevillningsutskottets vägnar:

K. G. KARLSSON.

Reservationer:

av herr friherre *Fleming*, vilken yrkat bifall till motionerna;

av herr *Johan Östberg*, som ansett tredje och fjärde styckena av utskottets motivering hava bort erhålla följande lydelse:

»Utskottet vill icke bestrida, att fall av hithörande art förekomma, där de nuvarande bestämmelserna kunna finnas otillfredsställande. Motionärens syfte får därför betecknas såsom i och för sig behjärtansvärt. Detta syfte torde emellertid lämpligast vinnas genom borttagande av de stadganden, som föranleda taxering av sådana personers inkomst och förmögenhet, vilka redan före taxeringsårets ingång avlidit.

Utskottet har emellertid ansett sig icke böra här upptaga frågan härom, då ju detta spørsmål ånyo bör komma under behandling vid granskningen av kommunalskattekommitténs inom kort föreliggande förslag.»